

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: 8 706 64 845, 8 706 64 868,

faks. 8 706 64 762, el. p. kanc@ukmin.lt, http://ukmin.lrv.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2018-11-23 Nr. (37.1-35)3-4449

**DĖL VALSTYBĖS VALDOMŲ ĮMONIŲ PERTVARKOS IR VALDYMO
CENTRALIZAVIMO**

Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, įgyvendindama:

– Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 3.1.6 priemonės *Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrinimas ir grąžos visuomenei didinimas* 2 punktą – centralizuoti valstybės valdomų įmonių (toliau – VVĮ) valdymą, atskiriant politikos formavimą nuo VVĮ valdymo: koncentruoti akcininkų funkcijas atliekančias institucijas;

– Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – EBPO) parengtoje Lietuvos VVĮ valdymo apžvalgoje pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo priemonių plano (pritarta Vyriausybės 2016 m. balandžio 4 d. pasitarime (protokolas Nr. 19, 5 klausimas)) priemonės;

– EBPO parengtos Lietuvos ekonominės apžvalgos rekomendacijų įgyvendinimo priemonių plane (pritarta Vyriausybės 2016 m. liepos 11 d. pasitarime (protokolas Nr. 44, 4 klausimas)) nurodytą priemonę – parengti VVĮ nuosavybės funkcijos centralizavimo įgyvendinimo priemonės;

teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimo protokolo „Dėl valstybės valdomų įmonių pertvarkos ir valdymo centralizavimo priemonių plano“ projektą (toliau – Protokolo projektas) ir Valstybės valdomų įmonių pertvarkos ir valdymo centralizavimo priemonių planą (toliau – VVĮ pertvarkos ir centralizavimo planas), kuriais vadovaujantis siūloma centralizuoti VVĮ valdymą, sumažinant valstybei atstovaujančių institucijų – VVĮ valdytojų – skaičių. Kartu į VVĮ pertvarkos ir centralizavimo planą, atnaujinus VVĮ pertvarkos priemones ir veiksmus joms įgyvendinti, siūlome inkorporuoti šiuo metu jau įgyvendinamą Valstybės įmonių pertvarkos priemonių planą (pritarta Vyriausybės 2018 m. sausio 10 d. pasitarime, atnaujintas Vyriausybės 2018 m. rugpjūčio 13 d. pasitarime) bei Valstybės valdomų bendrovių veiklos optimizavimo planą (pritarta Vyriausybės 2018 m. rugpjūčio 1 d. pasitarime).

EBPO ekspertai išskiria tris pagrindinius VVI valdymo modelius (decentralizuotą, dualųjį ir centralizuotą), kuriais vadovaujantis įgyvendinamos valstybės turtinės ir neturtinės teisės VVI. Lietuvoje šiuo metu istoriškai susiklostęs decentralizuotas VVI valdymo modelis su koordinavimo funkcijas atliekančia įstaiga. 66 VVI valdo 15 skirtingų valdytojų – ministerijos, įstaigos prie ministerijų ir valstybės įmonė Turto bankas (valdo tik privatizuojamų įmonių akcijas, todėl ši valstybės įmonė toliau nebus laikoma VVI valdytoja VVI valdymo centralizavimo prasme, o nurodomas VVI valdytojų skaičius– 14). Viešoji įstaiga „Stebėsenos ir prognozių agentūra“ (toliau – SIPA) atlieka su VVI valdymo politikos įgyvendinimu susijusias funkcijas. Atkreipiame dėmesį, kad decentralizuotas VVI valdymo modelis nėra laikomas pažangiu, nes VVI valdo atitinkamus sektorius prižiūrinčios ministerijos. Šiuo aspektu gerąją užsienio praktika yra laikomas centralizuotas VVI valdymo modelis, kai visas VVI valdo viena ar kelios institucijos. Šis modelis laikomas pažangiausiu ir yra pastarųjų metų VVI reformų užsienio šalyse rezultatas. VVI valdymo centralizavimas padeda aiškiai identifikuoti valdymo funkcijas ir atskirti jas nuo politikos formavimo. Be to, šis modelis leidžia sutelkti kompetentingus specialistus ir efektyviai išnaudoti jų žinias bei patirtį.

Pažymime, kad atsižvelgiant į didelį VVI valdytojų skaičių, iškart įgyvendinant VVI valdymo centralizavimą visu mastu gali būti susidurta su VVI valdysenos specialistų trūkumu, teisės aktų sistemos pritaikymo problemomis ir kitomis kliūtimis. Todėl VVI valdymo centralizavimą siūlome įgyvendinti taip:

Pereinamasis etapas. Svarbiausias šio laikotarpio tikslas – sumažinti VVI valdytojų ir pačių VVI skaičių. Atsižvelgiant į VVI pertvarkos ir centralizavimo plane nurodytas priemones, pereinamojo etapo metu reorganizuojant, pertvarkant, likviduojant, privatizuojant ar perduodant valdyti kitam valdytojui, iki 2023 m. planuojama VVI valdytojų skaičių sumažinti nuo 14 iki 8:

Eil. Nr.	VVI valdytojas	Iki 2023 m. valdomų VVI skaičius
1.	Aplinkos ministerija	1
2.	Energetikos ministerija	3
3.	Finansų ministerija	6
4.	Susisiekimo ministerija	10
5.	Ūkio ministerija	5
6.	Vidaus reikalų ministerija	1
7.	Žemės ūkio ministerija	7
8.	Lietuvos bankas	1

Galutinis tikslas. Užbaigus pereinamąjį laikotarpį nuo 2023 m. iki 2025 m. turėtų būti įgyvendintas galutinis VVI valdymo centralizavimo tikslas – VVI valdymo funkcijos atskirtos nuo politikos formavimo. Didžiosios dalies VVI valdymas (išskyrus atskirus atvejus, tokius kaip III energetikos paketo įgyvendinimas) būtų perduodamas su politikos formavimu nesusijusiai biudžetinei įstaigai, kartu užtikrinant jos nepriklausomumą bei profesionalumą. Tuo tikslu šiuo metu už VVI veiklos stebėseną atsakinga SIPA galėtų būti pertvarkyta į biudžetinę įstaigą. Atitinkamai valstybės kaip įmonių dalyvės funkcijas atlikę specialistai iš valstybei atstovaujančių institucijų galėtų būti perkelti į šią įstaigą.

Prašom klausimą dėl VVI pertvarkos ir valdymo centralizavimo svarstyti Vyriausybės pasitarime.

PRIDEDAMA:

1. Vyriausybės pasitarimo protokolo projektas, 1 lapas.
2. Valstybės valdomų įmonių pertvarkos ir valdymo centralizavimo priemonių planas, 11 lapų.
3. Papildoma medžiaga, 4 lapai.

Ūkio ministras

Virginijus Sinkevičius